

4. หน่วยการเรียน

รายวิชาที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียน วิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียนให้มีหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็นสัดส่วนกันไป

สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของเวลาที่กำหนดสำหรับภาคปกติ

5. วิชาบังคับและวิชาเลือก

ให้นักเรียน เรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกจากที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร การเปิดสอนรายวิชาที่เลือกจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 หรือหลักสูตรวิชาชีพอื่นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำหรับภาษาต่างประเทศนั้นนักเรียนจะเลือกเรียนได้ 2 ภาษา

6. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

7. เกณฑ์จบหลักสูตร

7.1 ต้องเรียนให้ครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้

7.2 ต้องได้หน่วยการเรียนของวิชาบังคับทั้งหมด

7.3 ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียน

7.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ ตลอด 3 ปี โดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่กำหนดไว้

8. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการสั่งยกเลิก เพิ่มเติมและเปลี่ยนรายวิชา และเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

9. กิจกรรม

โรงเรียนทองจักษ์ให้มีกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและเสริมสร้างอุปนิสัยอันดีงามของนักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ ทุกภาคเรียน โดยจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2521

10. การแนะแนว

โรงเรียนทองจักษ์ให้มีบริการแนะแนวส่วนตัว แนะนำการเรียนและการศึกษาต่อ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. การสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนทองจักษ์ให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานอันมั่นคงในการเรียนรู้

โครงสร้าง

วิชาคอมพิวเตอร์ เป็นวิชาเลือกในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยรายวิชา

ค.031 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 3 คาบ/สัปดาห์/ภาค
15 หน่วยการเรียนรู้

ค.032 การเขียนโปรแกรมภาษาเบสิกเบื้องต้น 3 คาบ/สัปดาห์/ภาค
15 หน่วยการเรียนรู้

เงื่อนไขการเลือกวิชาคอมพิวเตอร์

1. โรงเรียนที่จะเปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จะต้อง มี

- 1.1 เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ โดย CPU ต้องมีขนาดไม่ต่ำกว่า 48 จำนวน CPU และ Keyboard พร้อมทั้ง Green Monitor จะต้องมีอัตราส่วน 1 เครื่องต่อนักเรียน 5 คน ส่วนจำนวนอุปกรณ์อื่น ๆ อาทิ disk-drive printer ให้มีจำนวนตามสมควร

1.2 ครูที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ อย่างน้อย 1 คน

1.3 นักเรียนที่เลือกเรียนวิชานี้ อย่างน้อย 10 คน

2. ผู้ที่จะเลือกวิชาคอมพิวเตอร์จะกองเรียนรายวิชา ค 312 หรือ ค 322

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2421 มาแล้ว

หลักสูตรมัธยมแบบประสม

หลักสูตรมัธยมแบบประสม คือ หลักสูตรกว้าง ๆ ซึ่งจัดไว้ให้นักเรียนที่มีความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน จะได้เลือกเรียนความวิชาที่สนใจและถนัด

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีการศึกษาทั่วไป อันเหมาะสมแก่วัยและสภาพสังคม และให้ได้มีการศึกษาเฉพาะตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล
2. เพื่อให้ได้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้มีส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน
3. เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีเจตคติอันพึงปรารถนา สามารถอยู่และร่วมทำงานกับหมู่คณะได้ควยดี มีความก้าวหน้าและความสำเร็จในการดำรงชีวิต เพื่อประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม
4. เพื่อให้ได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะอันเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ หรือได้มีพื้นฐานความรู้อันจำเป็นแก่การปฏิบัติงานหรือการศึกษาต่อไป

หน้าที่และองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. สอนความรู้สามัญ (General Education) อย่างเพียงพอ เพราะเป็นวิชาที่ช่วยให้คนสามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างสมภาคภูมิ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ช่วยให้รู้จักคิดแก้ไขปัญหามีเหตุผล และยังปลูกฝังนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ วิชาสังคมศึกษาทำให้เข้าใจและรู้จักสภาพการกว้าง ๆ อันมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นไปของเราโดยตรง วิชาภาษาไทย ใช้เป็นเครื่องมือที่จะติดต่อความคิดกับคนอื่น ชาวซึ่งในวรรณคดีอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

2. จัดให้มีวิชาเลือก (Electives) เพราะวิชาเลือกจะเป็นรากฐานในการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปในระดับมหาวิทยาลัย หรือจะเป็นวิชาอาชีพ ซึ่งพอจะเป็นพื้นฐานที่จะไปศึกษาต่อในระดับเทคนิค หรือเพื่อออกไปประกอบอาชีพระดับกลาง สำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถจะเรียนต่อในระดับสูงได้

3. โรงเรียนต้องมีบริการแนะแนว (Guidance Service) ให้เพียงพอ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญา นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาในด้านการเรียน

4. จัดวิชาเลือกให้มากพอที่จะสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน

5. สร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้จักรักใคร่กันมีดีซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน รู้จักรับผิดชอบ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

6. ส่งเสริมเด็กฉลาด (Gifted Child) ให้ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด

รูปแบบที่กรมสามัญศึกษาใช้ในการจัดวางหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ

1. ใช้ระบบหน่วยกิต (Credit) ในการกำหนดปริมาณของการเรียนแต่ละระดับ โดยถือว่า วิชาภาคทฤษฎีที่เรียน สัปดาห์ละ 1 คาบ (period hour) ตลอดทวิภาค Semester มีค่า 1 หน่วยกิต และวิชาภาคปฏิบัติ สัปดาห์ละ 2 คาบ มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

2. ปีหนึ่งแบ่งการเรียนเป็น 2 ภาค เรียกว่า ทวิภาค (Semester) และมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าภาคละ 18 สัปดาห์ อาจมีภาคฤดูร้อนอีกด้วยก็ได้

3. เปลี่ยนแบบการประเมินผลแบบรอยละมาเป็น เกรด และมีการประเมินผลแต่ละภาค

4. เปลี่ยนระบบการเรียนจากเป็นวิชา (Subject) มาเป็นรายวิชา (Courses) และกำหนดจำนวนหน่วยกิตแต่ละวิชา

5. มีระบบวิชาบังคับและวิชาเลือกกว้างขวางยิ่งกว่าเดิม ทำให้นักเรียนสามารถเลือกวิชาที่เหมาะสมกับตัวเองได้มากยิ่งขึ้น

อัตราเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมแบบประสม พ.ศ.2514

วิชา	อัตราเวลาเรียนต่อสัปดาห์		
	ม.ศ.1	ม.ศ.2	ม.ศ.3
ภาษาไทย	4	4	4
สังคมศึกษา	4	4	4
พลานามัย	3	3	3
วิทยาศาสตร์	3	3	3
คณิตศาสตร์	5	5	-
ภาษาอังกฤษ	5	5	-
ศิลปะศึกษา	2	2	-
ศิลปปฏิบัติ	8	-	-
กิจกรรมสำรวจ	1	1	1
รวมวิชาบังคับ	35	27	15
วิชาเลือก	-	3 ถึง 8	15 ถึง 20
รวมทุกวิชา	35	30 ถึง 35	30 ถึง 35

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้จัดทำหนดโปรแกรมการเรียนไว้ ดังนี้

1. ผู้ที่จะได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายได้นั้นจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 4 ภาคเรียน และได้เรียนรายวิชาต่าง ๆ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 100 หน่วยกิต

2. มีวิชาบังคับ 34 หน่วยกิต จากวิชาดังต่อไปนี้

2.1 ภาษาไทย	12 หน่วยกิต
2.2 สังคมศึกษา	12 หน่วยกิต
2.3 พละนามัย	4 หน่วยกิต
2.4 วิทยาศาสตร์	6 หน่วยกิต

3. ให้เลือกเรียนจากหมวดวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 66 หน่วยกิต

3.1 ภาษาไทย	ไม่เกิน 16 หน่วยกิต
3.2 สังคมศึกษา	ไม่เกิน 16 หน่วยกิต
3.3 พละนามัย	ไม่เกิน 12 หน่วยกิต
3.4 วิทยาศาสตร์	ไม่เกิน 44 หน่วยกิต
3.5 คณิตศาสตร์	ไม่เกิน 24 หน่วยกิต
3.6 ภาษาอังกฤษ	ไม่เกิน 40 หน่วยกิต
3.7 ภาษาต่างประเทศที่สอน	ไม่เกิน 16 หน่วยกิต
3.8 ศิลปศึกษา	ไม่เกิน 12 หน่วยกิต
3.9 กิจกรรมพิเศษ	ไม่เกิน 4 หน่วยกิต
3.10 วิชาอื่น	ไม่เกิน 8 หน่วยกิต
3.11 วิชาชีพ	ไม่เกิน 72 หน่วยกิต

เนื่องจากมีวิชาเลือกมากมายเช่นนี้ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดบริการแนะแนวให้นักเรียน เพื่อช่วยเหลือในการตัดสินใจเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมแก่ความสามารถและความต้องการด้านอาชีพในภายหน้า เช่น นักเรียนบางคนต้องการไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์ก็จะต้องเรียนวิชาบังคับ 34 หน่วยกิต และวิชาเลือกวิทยาศาสตร์ 44 หน่วยกิต คณิตศาสตร์ 24 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น 102 หน่วยกิต หรือนักเรียนที่มีความจำเป็นจะต้องออกไปประกอบอาชีพหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก็จะต้องเรียนวิชาบังคับ 34 หน่วยกิต และเรียนวิชาชีพอีก 72 หน่วยกิต รวม 106 หน่วยกิต

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีความเหมาะสมต่อสภาพการณ์ของ ประเทศของเราเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามการที่โรงเรียนในรูปแบบดังกล่าวไม่สามารถ แพร่ขยายไปได้อย่างรวดเร็วก็เพราะปัญหาต่าง ๆ คือ

1. ซาคครูค่านวิชาเลือกโดยเฉพาะวิชาชีพ ครูที่มีฝีมือก็จะหาได้ยาก เพราะ ส่วนใหญ่จะไปประกอบอาชีพส่วนตัว หรือทำงานกับเอกชนซึ่งมีรายได้มากกว่าการรับราชการ เป็นครู นอกจากนี้การที่กำหนดเงินเดือนของครูสอนวิชาชีพให้ขึ้นอยู่กับจำนวนปีที่ศึกษาใน สถานบันการศึกษาแล้ว จะทำให้การหาครูมีฝีมือมาสอนยากขึ้นทุกวัน

2. โรงเรียนมัธยมแบบประสมต้องใช้เงินมากกว่าโรงเรียนทางวิชาการเท่า ๆ เพราะต้องมีโรงฝึกงานเท่า ๆ กับจำนวนวิชาเลือกที่โรงเรียนจะเปิดสอนนักเรียนอย่าง จริงจัง

3. บุคลากรที่จะทำหน้าที่พิเศษในโรงเรียนมัธยมแบบประสมยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ทำหน้าที่แนะแนว เพราะการแนะแนวนั้นจะกระทำได้อย่างถูกต้อง ก็ต่อเมื่อครูแนะแนวมีความรู้และความสามารถในการที่จะเข้าถึงจิตใจและความสามารถ ของนักเรียน โดยการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบความถนัด ซึ่งปัจจุบันยังมีไม่ มากนัก และส่วนใหญ่ก็ลอกแบบมาจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ก็ต้องมีครูที่ทำหน้าที่นายทะเบียน ซึ่งจะต้องควบคุมกำหนดการเรียน ของนักเรียนแต่ละคนโดยใกล้ชิด ทั้งนี้ เพราะนักเรียนแต่ละคนอาจจะเลือกวิชาเลือก แยกต่างกันไปหากไม่ติดตามอย่างใกล้ชิดแล้วนักเรียนอาจจะไปประกาศนียบัตรโดยเรียน ไม่ครบหลักสูตร หรืออาจจะต้องเสียเวลาเกินกว่าจำเป็นก็ได้

4. ความไม่แน่ใจในคุณค่าของโรงเรียนมัธยมแบบประสม เนื่องจากยังเป็น ของใหม่ ผู้ปกครองอาจเห็นว่าการเรียนในโรงเรียนแบบนี้อ่อนในด้านวิชาการ เพราะมี วิชาเลือกมาก และการที่นักเรียนในโรงเรียนแบบนี้สอบตกน้อยกว่านักเรียนในโรงเรียน ประเภทวิชาการ อาจทำให้คนเข้าใจผิดไปว่ามาตรฐานของโรงเรียนแบบนี้ต่ำกว่าโรงเรียน ประเภทวิชาการก็ได้ ทำให้คนมองโรงเรียนมัธยมแบบประสมในแง่ร้ายมากกว่าแง่ดี โดยไม่ ได้พิจารณาถึงผลที่จะได้โดยดองแท้และแน่ชัดเสียก่อน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาอาชีพ เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 เล่ม 2 ถึงเล่ม 6 การศึกษาระดับนี้มีความ
มุ่งหมายที่ฝึกฝนอบรมเยาวชนไทยให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม อันจำเป็น
ต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
ลักษณะของหลักสูตรที่กำหนดไว้นี้เน้นหนักในเนื้อหาวิชาชีพ ที่จะให้นักเรียนเลือกเรียนตาม
ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของคนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม รู้จักสิทธิหน้าที่ รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี
ตลอดจนมีพรณะในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย
2. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีวินัยในตนเอง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมไทย
4. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเป็นพื้นฐานทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์เพียงพอ
เป็นส่วนประกอบที่สำคัญแก่การดำเนินชีวิต การประกอบสัมมาชีพ การฝึกงาน หรือการศึกษา
เพิ่มเติม ตลอดจนมีนิสัยในการไปหาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
5. เพื่อให้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีเหตุผล รู้จักใช้เวลา
ให้เป็นประโยชน์และให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. เพื่อให้เจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด และให้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
มีความขยัน อุตุน รู้จักประหยัดในการบริโภค การสงวนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
7. เพื่อให้เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจน
รู้จักรักษาและส่งเสริมสาธารณสุขของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษา

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี 2524 เป็นต้นมา กรมวิชาการและส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตรทั้งสองมาโดยตลอด รวมทั้งได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การใช้หลักสูตร เป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ระหว่างวันที่ 3-7 สิงหาคม 2530 กรมวิชาการได้จัดให้มีการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง "หลักสูตรมัธยมศึกษา" โดยเชิญ ครูผู้สอนศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะสาขาวิชา ผู้บริหารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภาครัฐและเอกชน มาร่วมประชุมสัมมนา

การสัมมนาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ และนักการศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาใหม่มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศและท้องถิ่น ตลอดจนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน การสัมมนาสรุปผลได้ดังนี้

1. หลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้ง 2 ระดับ ครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และการปฏิบัติ แต่ยังไม่เป็นระบบ คือ ไม่ได้รวมจุดมุ่งหมายประเภทเดียวกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ได้มีการเสนอแนะให้ปรับปรุงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. ควรจัดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ให้เป็นหมวดหมู่
2. ควรทบทวนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยเน้นคุณลักษณะของ เยาวชนที่สังคมไทย

ต้องการในอนาคต

หลักการของหลักสูตร

หลักการของหลักสูตรทั้งสองระดับเขียนไว้ไม่ชัดเจน คือเขียนร่วมกับจุดหมาย ทำให้ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตร จึงมีการเสนอแนะให้ปรับปรุงหลักการของหลักสูตร ดังนี้

1. ควรทบทวนหลักการของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
2. หลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษา ควรมีทั้งส่วนที่เป็นหลักการร่วมของหลักสูตรทั้งสองระดับ และส่วนที่เป็นหลักการเฉพาะของแต่ละระดับ
3. ควรกำหนดหลักการของหลักสูตรเกี่ยวกับเรื่องการเมืองงานทำให้ให้เห็นชัดเจน

โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดให้มีวิชาเลือกนั้น ในระดับดังกล่าว ผู้เรียนยังไม่สามารถเลือกเองได้ โรงเรียนเป็นผู้จัดให้ เพราะว่ายังไม่พร้อมค่านูญิภาวะ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ น่าจะเป็นโครงสร้าง ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

วิชาบังคับตามโครงสร้างควรเน้นเรื่องการใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาไทย และ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรให้โรงเรียนสามารถ ปรับแผนการเรียนได้บ้างเพื่อให้มีความยืดหยุ่น และเป็นธรรมเนียมแก่ผู้เรียน

ขอเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร

1. ควรทบทวนโครงสร้างของหลายกลุ่มวิชา โดยเฉพาะคณิตศาสตร์ และ ศิลปศึกษา ไม่ควรบังคับแก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนวิชาพลศึกษาควรทบทวนให้สนองจุด ประสงค์ของพลศึกษาที่แท้จริง

2. ควรทบทวนเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้มีประโยชน์จำเป็นต่อการดำรง ชีวิตและตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

เนื้อหา

หลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งสองระดับ บรรจุเนื้อหาไว้มากเกินไป เนื้อหาหลักสูตร บางรายวิชามีความซ้ำซ้อนกัน ควรมีการทบทวนเนื้อหาของหลักสูตร โดยมีการคัดทอน เนื้อหาในส่วนที่เกินแล้วเพิ่มในส่วนที่ขาดเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน

2. วัสดุหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร คู่มือครู คู่มือการสอนและหนังสือเรียนที่ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำและแจกให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ทั้งแก่เริ่มประกาศใช้หลักสูตร มานั้น ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะหนังสือคู่มือครูหรือคู่มือการสอนรายวิชาต่าง ๆ ที่พิมพ์จำหน่าย ก็มีไม่แพร่หลายเท่าที่ควร เอกสารชี้แจงการใช้หลักสูตรบางหมวดวิชายังไม่ชัดเจน ทำให้ เกิดความสับสนแก่ครูผู้ปฏิบัติ

ส่วนหนังสือเรียนรายวิชานั้นมีเนื้อหามากเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับคาบเวลา ที่กำหนดให้

กานการจักพิมพ์เอกสารหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน และคู่มือครู ที่จักพิมพ์โดยองค์การคารุสภา มีคุณภาพไม่ค่อยดี

ข้อเสนอเกี่ยวกับวัสดุหลักสูตรในส่วนที่เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการน่าจะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการขอลดภาษีสำหรับอุปกรณ์การศึกษา ที่จะต้องใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาอีก ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือโรงเรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้

การจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 นั้น ครูเน้นเนื้อหาตามที่มียู่ในหนังสือ เรียนมากกว่าเน้นทักษะกระบวนการและการปฏิบัติไม่ได้คำนึงถึงการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้หรือรับรู้แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหา เรื่องเวลาเรียนไม่พอ

นอกจากนั้นครูและผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย การสะสมความรู้ทีละเล็กละน้อย วิธีการเรียนรู้โดยวิธีดังกล่าวจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้สมบูรณ์ และทันสมัยอยู่เสมอ

คุณภาพของครู การที่ครูไม่ได้อสอนวิชาที่ตัวเองได้เรียนมา ทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ การเรียนการสอนของครูมิได้มุ่งเน้นกระบวนการหาความรู้ ใช้วิธีการสอนแบบเดิม ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ นอกจากนี้ครูขาดความกระตือรือร้น ไม่ค่อยสนใจใฝ่หาความรู้ ครูส่วนใหญ่จะสอนตามวิธีสอนของตน โดยไม่คำนึงถึง style การเรียนของนักเรียน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอีกประการหนึ่งคือ การที่ครูสอนตามเนื้อหาที่มีในหนังสือเรียน หรือตามข้อทดสอบโดยไม่คำนึงถึงหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาเวลาเรียนไม่พอ ไม่มีเวลาฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

ด้านการจัดการสอนเกี่ยวกับวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่จะขาดข้อมูลที่นำมาใช้ในการแนะแนวให้เด็ก จะเน้นแต่ภาคทฤษฎี หรือเน้นเฉพาะการผลิต ทำให้เด็กขาดความรู้เรื่องการตลาด การจัดการ ส่วนการส่งเด็กไปฝึกงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ นั้นไม่ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรมครูเพื่อให้ทราบถึงเทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร รวมทั้งจัดส่งครูไปฝึกอบรม ความรู้ทักษะเกี่ยวกับวิชาอาชีพให้เก่ง แล้วนำมาถ่ายทอดให้นักเรียนแทนการส่งนักเรียนออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ

2. การสอนของครูควรให้วิธีการหาความรู้มากกว่าการให้เนื้อหา เพราะเนื้อหา นั้นมักจะล้าสมัยได้ ควรเน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติ

3. ควรเน้นวิทยากรและวิชาอาชีพประกอบกัน

4. ควรเน้นคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะในแง่ปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญ
ไปกับการเรียนรู้
5. ควรมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สอนให้เด็กวิเคราะห์ว่าอะไร
คืออะไรไม่ดี
6. ครูผู้สอนควรคำนึงถึง **style** การเรียนของนักเรียนแต่ละคนว่ามี **style**
แตกต่างกันและควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้แบบ **Mosaic** ให้มากที่สุด
ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีความรู้ที่สมบูรณ์ และทันสมัยเสมอ

การวัดผลประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

1. การวัดผลโดยการให้ข้อทดสอบแบบปรนัยนั้น ข้อสอบต้องมีคุณภาพ
ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือทดสอบ รวมทั้งควรมีการ
พัฒนาคุณภาพของข้อสอบให้ไต่มาตรฐานยิ่งขึ้น
2. ในการประเมินผล ควรมีการประเมินรวมบอกว่าเด็กมีคุณสมบัติตามที่
ต้องการหรือไม่ และมีการพัฒนาอย่างไร
3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจัดทำให้มีครบทั้ง 3 พินัย

การบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

1. กรมวิชาการควรเป็นแกนกลางในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับเรื่องการศึกษาคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับ ทั้งระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัย
2. ในการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารทุกระดับต้องเข้าใจหลักสูตรการเรียน
การสอน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์
3. การบริหารหลักสูตร ควรให้ครบวงจร ได้แก่ ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องจัดทำสื่อ
และอุปกรณ์ให้ครบ ผู้ผลิตสื่อและอุปกรณ์ต้องผลิตให้มีคุณภาพ และผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดหา
สื่อและอุปกรณ์ให้ครบและเพียงพอ

การนิเทศติดตามผล

กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำแนวทางการนิเทศให้ครู การจักรูเข้าสอน โดยกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ให้ชัดเจน ควรกำหนดบทบาทให้ศูนย์วิชาการประจำเขต การศึกษาเป็นผู้กำหนดรูปแบบ และดำเนินการนิเทศ รวมทั้งโรงเรียนควรจัดให้มีการ ติดตาม กำกับ และนิเทศภายในอย่างใกล้ชิด

3.3 การจัดการเรียนการสอนของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตามหลักสูตร จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จะเห็นว่า หลักสูตรของการให้สถานศึกษาคำเป็นการสอนทั้งวิชา ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาคือ และวิชาที่เป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพ โดยกำหนดให้เรียนทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือกตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นจึงเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดแผนการเรียนสำหรับให้นักเรียนเลือกเรียน ความแนวทางที่เขาถนัดและสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดแผนการเรียนใน 2 แนวทาง คือ แนวทางที่เป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาคือในระดับสูงขึ้นไป และแนวทางที่จัดให้จบในตัวเอง เปิดเรียนจบแล้วก็สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคม ประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตัวเองได้พอสมควร ซึ่งแนวทางที่สองนี้มักจะจัดแผนการเรียนหนักไปด้านวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

หน้าที่ของสถานศึกษา คือ จะต้องจัดแผนการเรียนให้เปิดกว้าง เพื่อสนอง ความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน ยิ่งถ้าผู้เรียนในระดับชั้นเดียวกันมีจำนวนมาก (โรงเรียนขนาดใหญ่) การจัดแผนการเรียน ก็ควรจะเปิดกว้างยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม การจัดแผนการเรียนของสถานศึกษาแต่ละแห่งย่อมขึ้นอยู่กับ สภาพความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่จะสนับสนุนจากท้องถิ่น และสภาพความเป็นอยู่ และความต้องการของ ท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่มีความ

พร้อมกันต่าง ๆ แตกต่างกัน ย่อมจัดแผนการเรียนให้เปิดกว้างได้ไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมมากกว่า ควรจัดแผนการเรียนให้นักเรียน ได้เลือกเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความพร้อมน้อยกว่า

ถ้าจะพิจารณาถึงแนวทางในการจัดแผนการเรียนสำหรับผู้เรียนในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ โรงเรียนส่วนใหญ่มักจะจัดแผนการเรียน 3 แนวทาง คือ

- แผนการเรียนวิชาสามัญ (ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, คณิตศาสตร์, สังคมศึกษา, พละนาฏศิลป์ และศิลปศึกษา)
- แผนการเรียนวิชาอาชีพ (เกษตรกรรม, คหกรรม, ช่างอุตสาหกรรม, ธุรกิจ, นาฏศิลป์ และดุริยางค์ศิลป์ และวิชาชีพศิลปและหัตถกรรมท้องถิ่น)
- แผนการเรียนวิชาสามัญผสมวิชาอาชีพ

สุพล วังสินธ์ (สุพล วังสินธ์, 2532 : 21 - 23) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่า การจัดชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่เชื้อต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เพราะชั้นเรียนเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนที่มีประสิทธิภาพย่อมอาศัยชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ชั้นเรียนเป็นทุนจำลองของสังคมและชั้นเรียนจะสะท้อนสภาพบรรยากาศในแต่ละสังคมนั้น ๆ

การจัดชั้นเรียนที่ดีจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถควบคุมนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม จัดสื่อการเรียนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเนื้อหาได้ ภายในชั้นเรียนโรงเรียนมัศึกษาก็ยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรให้ความสำคัญ และจัดดำเนินการเพื่อให้ชั้นเรียนเชื้อต่อการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดชั้นเรียน มี 4 ประการ คือ

1. จัดสภาพพื้นที่สัญจรไปมาได้สะดวก ในบางครั้งการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษามีความจำเป็นต้องให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการศึกษาค้นคว้างาน ฉะนั้นครูจะต้องจัดที่ว่างให้นักเรียนไปมาหาสู่กัน ภายในชั้นเรียนอย่างสะดวก และรวดเร็ว

2. จัดสภาพห้องเรียนให้ครูมองเห็นนักเรียนได้ทั่วถึง การเรียนการสอน
ครูกับนักเรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ครูจะต้องใช้สายตาในการควบคุมชั้นเรียน
เป็นพิเศษ

3. จัดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4. จัดให้นักเรียนได้ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสะดวก

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดชั้นเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงชั้นเรียนให้กลมกลืน
กับสภาพแวดล้อม และเนื้อหาวิชาเรียนอยู่เสมอ สิ่งที่ครูควรรนำมาพิจารณา คือ

1. ป้ายนิเทศและฝาผนัง (Beallation Boards and Walls)

ป้ายนิเทศและฝาผนัง สามารถใช้จัดเป็นที่แสดงผลงานที่ดีเด่นของนักเรียน
ได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ภาคภูมิใจใน ผลงานของตนเอง และจะช่วยให้เกิดความสวยงาม
ในการตกแต่งชั้นเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจน
ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและลักษณะนิสัยที่ดีงาม เพศานก็สามารถตกแต่งเครื่องประดับ
ต่าง ๆ หรือใช้แขวนโมบาย เป็นต้น

2. พื้นที่ห้อง (Floor Space)

พื้นที่ห้องจัดให้สะอาดเรียบร้อยโล่งเตียน ครูสามารถมองเห็นนักเรียนได้
ทุกจุดภายในห้องเรียน และนักเรียนก็สามารถมองเห็นครูได้ชัดเจนเช่นเดียวกัน ประจ
การฉายภาพบนจอภาพที่นักเรียนทุกคนต้องมองเห็นได้อย่างชัดเจน

3. ชั้นวางหนังสือ (Storage Space)

การจัดชั้นวางหนังสือ เอกสาร จุลสาร หรือวัสดุการสอนที่จำเป็นก็ควร
จัดให้ดี เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือฝึกให้ใช้
เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การเลือกบทบาทและวิธีการ (Choosing Rules and Procedures)

การจัดชั้นเรียนที่ดีจะต้องมีพื้นฐานอยู่บนการวางแผนเกี่ยวกับการเลือกบทบาทและวิธีการอันเหมาะสม การวางแผนที่ดีจะช่วยให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และการสื่อสาร (Communication) เป็นไปอย่างสะดวกและเหมาะสม

1. การวางกฎระเบียบในชั้นเรียน (Planning your classroom rules)

กฎข้อ 1. จักหาวัสดุที่จำเป็นในชั้นเรียนให้พร้อม นักเรียนทุกคนจะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียน เช่น ปากกา ดินสอ กระดาษ สมุด หนังสือเรียน แฟ้ม และอื่น ๆ

กฎข้อ 2. นักเรียนมีความพร้อมตามเวลาที่กำหนดเมื่อถึงคาบเรียน นักเรียนจะต้องมีความพร้อมในรายวิชานั้น ๆ โดยเฉพาะหนังสือหรือคู่มือเรียน ต้องจัดเตรียมวางไว้บนโต๊ะ

กฎข้อ 3. เคารพและปฏิบัติตนเป็นสุภาพชน เมื่อครูเข้าสอนนักเรียนจะต้องตั้งใจฟังหรือให้ความสนใจเมื่อมีคนใดคนหนึ่งพูด

กฎข้อ 4. ไม่พูดหรือดูจากที่ในขณะที่มีคนอื่นกำลังพูด เพราะถือว่าเป็นคนไม่มีมารยาท

กฎข้อ 5. ยอมรับในสิทธิของบุคคลอื่น นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาด ช่วยกันเก็บเศษวัสดุที่เห็นว่าสกปรก ชิ้นส่วนของที่ยืม ไม่หยิบสิ่งของของคนอื่น

กฎข้อ 6. ศรัทธาในกฎของโรงเรียน ยอมรับและปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

2. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการกำหนดกฎ (Participation in Rule Setting)

ในการกำหนดกฎระเบียบใด ๆ ก็ตามถ้าหากนักเรียนได้มีส่วนร่วม นักเรียนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ฉะนั้น การวางกฎระเบียบควรมาจากพื้นฐานการยอมรับและศรัทธาจากนักเรียน การสร้างอิสรภาพที่อยู่ในภาวะ

พอเหมาะ สามารถทำให้เกิดกฎระเบียบที่เหมาะสมได้ ครูผู้สอนจะท้อถอยถึงสภาพจิตใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความสมดุลด้านประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบของกลุ่มชนในที่สุด

การวางแผนวิธีการเรียนการสอน (Planning Classroom Procedures)

1. วิธีการทั่วไป (General Procedures)

การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอนจะท้อพัฒนากลวิธีหรือสิ่งสอดแทรก (Intervention) ให้แปลกใหม่ ทันสมัยอยู่เสมอ การกำหนดขั้นตอนการสอนตามกระบวนการทั่วไป ดังนี้

1.1 การเริ่มต้นบทเรียน (Beginning of Period Procedures)

การเริ่มต้นของบทเรียนมีความจำเป็นและความสำคัญยิ่ง เพราะการเริ่มต้นที่ดีเปรียบเสมือนงานการสอนสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง วิธีเริ่มต้นบทเรียนสามารถดำเนินการได้ เช่น การสำรวจ (Check)

- สำรวจนักเรียนที่ขาดเรียน (Student Absent)
- สำรวจนักเรียนที่เฝ้าห้องหอย (Tardy Student)
- สำรวจพฤติกรรมที่คาดหวัง (Behavior Expected)
- สำรวจนักเรียนที่อยู่นอกห้อง (Leaving the room)

1.2 การใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ (Use of Materials and

Equipments)

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือมีทั้งส่วนที่เป็นเครื่องใช้ของครู และเครื่องใช้ของนักเรียน ครูบางคนสามารถนำเอาสื่อหรือวัสดุการเรียนการสอนมาประกอบบทเรียนได้อย่างเหมาะสมสื่อการเรียนการสอนแต่ละชนิดสามารถนำไปใช้ให้เกิดสวัสดุดประโยชน์ที่แตกต่างกัน

1.3 การยุติบทเรียน (Ending the Period)

ในกระบวนการเรียนการสอน ครูเป็นตัวกลางที่จะช่วยนักเรียนสรุปบทเรียนถึงเนื้อหาวิชาก่อนจะจบบทเรียน ครูและนักเรียนต้องร่วมมือทำความสะอาด และ

เก็บรักษาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำออกมาใช้ ครูจะต้องเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันอันเป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีด้วย

2. วิธีการจัดกิจกรรมระหว่างครูกับนักเรียน (Procedures during Seatwork)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดเพราะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อครูผู้สอนให้ความสนใจในเนื้อหาและจัดกิจกรรมหรือสิ่งสอดแทรกอย่างเหมาะสม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ครูผู้สอนควรคำนึง ดังต่อไปนี้

2.1 สร้างความสนใจในการเสนอทบทวน (Student Attention)

2.2 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน (Student Participation)

ในระหว่างที่ครูดำเนินการสอนครูจะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นธรรมชาติ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในระหว่างนี้ ครูจะต้องควบคุมกำกับติดตาม (Monitoring) เพื่อจะช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลวิธีการที่จะควบคุมกำกับติดตามที่ครูพอจะทำได้ ในระหว่างดำเนินการเรียนการสอน

- การคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Talk)

- การช่วยเหลือเป็นรายกรณี (Help)

- การอนุญาตให้ลุกออกจากที่นั่ง (Out - of - Seat)

3. วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม (Procedures for Student Group Work)

ในบางโอกาสการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการทดลองในวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มรายงานวิชาใด ๆ ก็ตาม หรือการทำงานรวมกลุ่มอื่น ๆ ที่ครูมอบหมายให้ครูจะต้องควบคุมกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ และให้การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความร่วมมือกันทำงานให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการที่สำคัญที่จะให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มที่ครูผู้สอนควรนำมาพิจารณา คือ

- ควรกำหนดแหล่งวัสดุ (Materials) และวิธีใช้ (Using)

- ควรกำหนดให้นักเรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนกลุ่ม (Student to Group)

- ควรกำหนดเป้าหมาย (Goals)
- ควรกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (Participation)
- วิธีการอื่น ๆ (Miscellaneous Procedures)

การจัดการสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เกี่ยวกับวิชาบังคับและวิชาเลือกนี้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า "ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร 72 หน่วยการเรียนรู้ และเรียนวิชาเลือกอย่างน้อย 24 หน่วยการเรียนรู้ สำหรับภาษาต่างประเทศ นักเรียนจะเลือกเรียนภาษาต่างประเทศใดภาษาเดียว"

เกี่ยวกับวิชาเลือกตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นี้ ในส่วนของวิชาเลือกที่เป็นวิชาสามัญนั้น บางกลุ่มวิชาจะเป็นวิชาเลือกต่อเนื่องและผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทุกระดับชั้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิชาหลัก 1 - 6 แขนงกลุ่มวิชาจะเป็นวิชาเลือกที่สามารถเรียนจบในตัวในแต่ละภาคเรียน และผู้เรียนจะเลือกใดบางระดับชั้นเท่านั้น เช่น วิชาคณิตศาสตร์, ภาษาไทย, สังคมศึกษา ฯลฯ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจัดรายวิชาเลือกในกลุ่มวิชาต่าง ๆ เข้าแผนการเรียนนี้ มีอธิบายไว้ชัดเจนในคู่มือหลักสูตร ส่วนวิชาเลือกที่เป็นวิชาอาชีพนั้น ก็มีลักษณะในทำนองเดียวกับวิชาเลือกสามัญ กล่าวคือ วิชาอาชีพบางวิชาจะต้องเลือกเรียนต่อเนื่องกัน เพราะวิชาที่เลือกเรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานของวิชาที่จะเลือกเรียนต่อไป แต่ก็มีบางรายวิชาที่เป็นรายวิชาที่สามารถเรียนจบในตัวเองในแต่ละภาคเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาเลือกอาชีพ (เพิ่มเติม) ที่นอกเหนือจากที่มีในหลักสูตรแกน ซึ่งทางโรงเรียนหรือเขตการศึกษาเป็นผู้จัดทำตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น โดยอนุมัติของกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับวิชาเลือกอาชีพนั้น นอกจากจะจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติในโรงเรียนแล้ว หลักสูตรยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกหัดงานอาชีพจากท้องถิ่นได้ ความระบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าควยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ พ.ศ. 2523 ทั้งนี้เพราะการที่โรงเรียนให้นักเรียนฝึกงานอาชีพ

เฉพาะในโรงฝึกงาน หรือปฏิบัติการกับบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ภายในโรงเรียน
เท่านั้น ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการปลูกฝังอาชีพให้แก่ักเรียนได้ และยังไม่แก้ปัญหาการ
ไม่มีงานทำของนักเรียน แต่หากนักเรียนได้ออกไปฝึกปฏิบัติจริงในท้องถิ่น ย่อมสามารถ
ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่องานอาชีพของท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้เขาเกิดความคิดที่จะพัฒนางาน
อาชีพของเขาให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ดังนั้น หลักสูตรจึงเปิดโอกาสให้โรงเรียนส่งนักเรียนไป
ศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ ตามระเบียบดังกล่าวอย่าง
กว้างขวาง เพื่อสนองหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริงนั่นเอง

อนึ่ง เพื่อที่จะให้การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาสนองความ
ต้องการของท้องถิ่นด้านอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดรายวิชาอาชีพเพิ่มเติม
ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้เพิ่มเติมราย
วิชาอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2521
รายวิชาอาชีพที่เพิ่มเติมที่โรงเรียนอาจพิจารณาเลือกเปิดสอนได้ตามความเหมาะสม

สำหรับการจัดการสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา ทำรายงานการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการสอนวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521
ซึ่งมีหลักการที่จะให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
จึงเปิดโอกาสให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง
นอกเหนือจากวิชาบังคับ เนื่องจากโรงเรียนมีทรัพยากรแตกต่างกัน จึงมีขีดความสามารถ
ที่จะเปิดสอนวิชาเลือกต่าง ๆ ได้มากขึ้นแตกต่างกัน การวิจัยสภาพการเปิดสอนวิชาเลือก
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ จะทำให้ได้รายละเอียดของการ
เปิดสอนวิชาเลือก อันจะชี้ช่องทางสำหรับการช่วยเหลือปรับปรุงโรงเรียนได้ในโอกาส
ต่อไป